

В наведених тезах критично розглянуто статтю А.А.Чухно, академіка НАН України, доктора економічних наук, професора кафедри економічної теорії Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Статтю під назвою «Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики», надруковано в першому номері журналу «Фінанси України» за 2007 рік. Нашу увагу привертають наукові принципи та висновки в тій частині матеріалу статі, де «розглянуто природу сучасних грошей». Автор стверджує, що для досягнення більшої цілеспрямованості та ефективної грошово-кредитної політики необхідно знати природу сучасних грошей. Ми цілковито та повністю підтримуємо таке ствердження, яке є об'єктивною необхідністю розвитку економічних наук.

А.А.Чухно на початку статті так формулює актуальність дослідження природи сучасних грошей. «Вже минуло понад три десятиліття з того часу, коли золото і фактично, і юридично перестало бути грошима. Відбулася грандіозна революція. Золотогрошова система, яка існувала століттями, теоретичне тлумачення якої міцно вкоренилося у людській свідомості, виявилася історично минулою. Сучасна епоха з усією гостротою поставила проблему природи сучасних грошей. Якщо золото не гроші, то що є сучасні гроші? ... що таке сучасні гроші?». Відомо, що на некоректно поставлене питання відповідь буде некоректною. В наведеній вище цитаті, що ставить питання, є відверті методологічні, м'яко кажучи, помилки. Звертаємо увагу на вислів: «...золото...фактично...перестало *бути* (виділено нами) грошима». Ні золото, ні срібло, ні будь-які інші матеріально-речові об'єкти не були і не можуть бути грошима у природному розумінні суті грошей. Наведений вище вислів методологічно-строого звучить так: «...золото...фактично... перестало *виконувати роль грошей*».

В економічній теорії категорія природного «буття грошей» та категорія суспільного «виконання ролі грошей» не одне й те саме. Буття грошей та матеріальний об'єкт, що виконує роль грошей, іншими словами, відображення грошей матеріальним об'єктом та саме те, що породжує гроші, не одне й теж саме. Наприклад, коли актор у театрі або в кіно виконує роль Гамлета, це не означає, що актор є Гамлетом. Актор веде буття людини, як природної та

соціальної особистості зі своїм ім'ям своїми діями, навіть тоді, коли виконує роль.

Золото тільки виконувало роль грошей, Але золото ніколи не було грошима в площині проблеми природи грошей. Природа грошей не золота, не срібна, не алмазна чи рубінова, взагалі природа грошей не речова, а дійова. Дії людей, а саме, 1) специфічний вид цілеспрямованої дії (праця), та 2) дії людей між собою при обміні продуктами праці, призвели до виникнення необхідності вимірювати товари при обміні. Саме дія 1), - праця і є тією матеріальною природною дією, яку необхідно вимірювати. Але, людство навчилося вимірювати будь-яку дію за допомогою дії речового еталону, тобто емпірично-природньо. Значно пізніше склалося розуміння, що дія може вимірюватися, безпосередньо, і кількістю самої дії, а не тільки опосередковано, тобто кількістю дії речового еталону. Кількість втіленої в товари праці і є природою грошей, тобто тим природним показником, що «народжує» гроші. Гроші, як матеріальний об'єкт (наприклад-золото) або, як грошовий знак (наприклад-банкнота), - є універсальний помічник, що допомагає вирішенню безлічі проблем при обміні товарами. Тоді, те що позначено як 1), є матеріальною субстанцією, є дією (працею) кожної людини, це і є природа грошей. Під природою грошей розуміємо буття як діяльність, що є підставою, основою виникнення грошей. Позначення 2) - це дії, що спонукають до виникнення форм грошей, срібних, золотих, паперових, електронних та будь-яких інших. Впродовж історії людства змінюються форми грошей, а природа грошей, та сталість, та основа, завдяки якій виникають гроші в будь-яких формах лишається незмінною та характеризується якісно та кількісно працею виробників товарів.

Досліджуючи природу сучасних грошей А.А.Чухно вважає, «що сучасні гроші - це кредитні гроші, гроші - капітал». Але кредитні гроші і гроші як капітал це сфера функцій грошей, сфера роботи грошей. Сфера кредитних відносин - це торгівельні операції, де товаром є гроші. В цих операціях гроші виступають, як звичайний товар, і надання в тимчасове користування грошей-товару, та зміна їх функцій з «грошей-товару» на «кредитні гроші» або на «гроші-капітал» не дають розуміння природи грошей. Природа грошей це показник, що не змінюється від зміни форм грошей, тим більш, не вимірюється формою грошей. Природа грошей це показник, що не змінюється від зміни функції грошей, тим більш, не вимірюється функцією грошей.